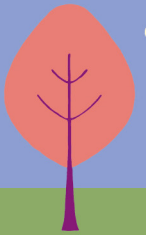

g ö k t e n
d ü ş e n
ş e y l e r
s e l j a
a h a v a

fince aslından
çeviren
özge acioğlu

“Arabanın arka koltuğunda ne düşünüyorsun öyle?” diye sordu babam ve dikiz aynasından bakışlarını doğrulttu.

Aynada babamla göz göze gelip cevap verdim: “Yok bir şey.”

Teboil benzin istasyonu kavşağına geliyoruz ve sağa dönüyoruz. Ekstra Kallavi Köşk’e gitmek isteniyorsa sağa, Talaş Ev’e gitmek isteniyorsa sola dönülen kavşak bu kavşaktır. Son zamanlarda daha çok sağa dönüyoruz.

Yetişkinler sürekli olarak çocukların ne düşündüğünü sorgular. Gelgelelim çocuklar net cevap verselerdi, yetişkinler endişelenirdi sanırım. Mesela üç yaşında, rüzgârlı bir günde ufku seyretmek ve “Bu rüzgârın nereden çıktığını merak ediyorum,” demek iyi bir fikir değil. Helikopterm taklidi yapıp oynamak daha iyi olabilir. Beş yaşındayken ölüm ve fosiller hakkında fazla soru sormamak lazım. Zira yetişkinler ölümü, masal kahramanının yaşlılığını ya da İsa’nın çarmıhta nasıl öldüğünü düşünmek istemez. Küçükken annemin ninesinin fosile dönüştüğünü sanıyordum çünkü vefatının üzerinden çok zaman geçmişti. Fakat artık eğrelti otunun, salyangozun ve dinazorun fosilleştiğini ama ninenin ya da insanın fosilleşmediğini biliyorum.

Böylece yetişkinler arabanın arkasında oturan çocuğun karşıdan gelen kamyonları ya da trafik işaretlerinin harfle-

rini saydığını ya da parmaklarla prensesmişlercesine oyun oynadığını düşünür, oysaki çocuk aslında bir yetişkinin tavırlarına ya da zaman kavramına takılmıştır.

Zaman üzerinde bir hayli kafa yoruyorum. Hercule Poirot gibi gri beyin hücrelerim var. Bu hücreleri kullanarak zamanın nasıl ilerlediğini ve şifa verdiğini düşünüyorum. Yetişkinler zaman her şeyin ilacıdır der, yani zaman geçtikçe olan bitenler hatıraya dönüşür ve gittikçe daha az hatırlanır. Ardından neredeyse hiç hatırlamayınca, iyileştirir.

Ben annemi hatırlamamak istemem. Annemi uçaksız, buz parçasız, sundurmadaki delik olmadan güzel bir şekilde hatırlamak istiyorum. Annem bu şekilde her zamanki gibidir.

ANNEM HER ZAMANKİ GİBİ. Annem tüylü terliklerle babamsa yün kazakla dolaşır. Annem kanepenin köşesine benim için bir yuva yapar. Odunluktan yakacak odun almaya gitmeden önce beni yorgana sarar. Ardından sobanın önünde günlük kıyafetlerimi giydirir. Önce sobanın kapağını açar, alevlerin karşısında kıyafetleri ısıtır ve sallayarak soğutmaya bırakır. Sonra da elbiselerimi çıkarır ve mümkün olduğunca hızla giydirir. Ponponlu bereyle yerdeki karları süpürür ve buz gibi soğuk ellerini çay fincanıyla ısıtır.

İşte annem normalde böyledir.

Babam der ki, “Zamanın her şeyin ilacı olması deli saçmasıdır.” Babama göre hiçbir şey anlamayan, hiçbir şey yaşa-

mamış olanlar böyle söyler. Gri beyin hücrelerim babamın haklı olabileceğini düşünüyor. Zira en azından şimdiye kadar yaz başlamasına rağmen hiçbir şey düzelmedi.

Bu nedenle arabanın arka koltuğunda oturuyorum, “Yok bir şey,” diyorum, zamanın iyileştirici gücünü düşünüyorum, zaman fazlasıyla iyileştirmeden önce emin olmak için her gün annemi düşünmeye karar veriyorum.

Arabanın silecekleri ön camı siliyor, nemli kıyafetlerimiz yüzünden buğulanıyor camlar. Babam son sürat su biriktirtisine sürüyor ve suların etrafa sıçraması hoşuna gidiyor.

Yağıyor.

Bugünlerde her gün yağmur yağıyor. Okuldaki öğretmenimiz şekerden yapılmadığımızı söyler. Su geçirmez pantolonu, yağmurluğu, lastik çizmeleri giyip bahçeye çıkarız biz de. Sonra yağmurda eriyen şeker çocukları düşünürüm, okul bahçesinde geriye kalan boylu boyunca uzanan yapış yapış tatlı yağmurlukları.

Babam Talaş Ev’de çatının sızacağından, çatı katının çürüyeceğinden, her şey için fazlasıyla geç kalacağından korkmuştu. Annem babamın her zaman sıradan mevzuları büyütüp dramatize ettiğini söylerdi.

Gelgelelim son zamanlarda her şey gerçekten fazlasıyla sorun. Babam yağmurun yağdığını zar zor fark ediyor. Bu aralar yağmurun altında ağacın dallarını testereyle kesebilir ve sıırıslıklam ıslanabilir ama halam sadece, “Bırak biraz canını dişine takarak çalışsın,” diyor.

Bugünlerde her gün arabayla alınıyorum. Talaş Ev'de yaşadığımız sırada annem beni sadece hava yağmurluyken okula arabayla almaya gelirdi. Annem bir iş gününün ardından sigara kokardı. Onun gömlek yakasında broşu, ojeli parmakları ve iş topuzu için kıvrılmış saçları vardı.

ANNEM İŞ YERİNDE. Annemin iş yeri yerin altında. Orası toz, sigara, eski kıyafetler kokar ve yerden tavana kadar eşyalarla doludur. Annemin kumaş kestiği büyük altın makası ve bileğinde toplu iğneyle kaplı kadifemsi yastığı var. Kumaş kıvrımlarını kusursuzca çeken uzun bir tırnağa sahip. Annemin makaslarına hiç kimse dokunamaz. Geceleri makasları askıya asar.

İşte annem iş yerinde böyledir.

Nihayet araba Ekstra Kallavi Köşk'ün olduğu ağaçlı caddeye dönüyor. Düşünmeyi bir kenara bırakıp annemin parçalarının etrafına beyaz bir çizgi çekiyorum. Beyaz çizgiyle düşünceleri durdurduğumda, daha sonra aynı noktadan tekrar başlayabilirim.

Ağaçlı caddeyi seviyorum. Oraya dönüldüğünde, önünüze aniden eski, düz bir çizgi gibi ağaçlıklı bir yol uzanıyor. Perde açılıyor, ışık yer değiştiriyor, müzik başlıyor. Keman müziği bu. Bir grup at dört nala ilerler, sürücünün pelerini dalgalanır. İşte yolun sonunda Ekstra Kallavi Köşk görünüyor.

Bir ev yeterince eskiyse insan eli değen özelliğini yitirir. Yosunlu bir taş veya kcaman yaşlı bir ağaçla aynı şekilde canlanır. Ekstra Kallavi Köşk'ün mantar gibi yerden yükseldiğini hayal ediyorum - önce taş halka belirdi, sonra içinde kırmızı bir figür yükselip duvarlara dönüştü. Zamanla ahşap döşemeler gerildi ve pencereler kırılganla açıldı. Kule yükseldi, çatı güçlendirildi, yosun temel taşını hareledi ve duvarların rengi attı. Ekstra Kallavi Köşk işte böyle doğdu.

Meşeler ve akça ağaçlar üstümüzde yeşil bir tünel şeklinde kemer gibi uzanıyor, kumlar çıtırdıyor. Sihirli bir dünyaya ya da bir zaman tüneline girmek gibi bir şey. Zaman yarıyor ve köşk beliriyor.

“Biraz daha yavaş sür, baba.”

Böyle yerlere sessiz sedasız gelinmeli. Daha önceleri soy-lular kendi köşklerine atlarla girerlermiş, misafirler için de bir ahır varmış.

Halamın koyunları ana kapının ön cephesindeki çimen-likte duruyor. Sekizi beyaz, üçü siyah. Koyunlar için siyah dendiğinde aslında kastedilen şey kahverengidir. Tıpkı balıkların dalış yaptıklarında yüzdükleri söylendiği gibi.

Bruno, halamın koyunlarının içinde en uysalı. Ona git-tiğimde mee diyor ve başını uyluğuma doğru itiyor. Beni hâlâ yere devireme de yetişkin bir koyun tek dokunuşla beni yere serebiliyor. Koyunların sert kafatasları var.

Bruno uysal, zira onu biberonla besledim. Şimdi annesi olduğumu sanıyor ve yanından geçerken çite melemeye geliyor. Bruno siyah, yani kahverengidir ve bir kulağı di-ğere göre daha aşağıdadır, çünkü annesi onun kulağını ısırp çekmeye çalışmıştı. Koyunlar, onların poposundan fırlamış olsa bile yavrusunun kim olduğunu her zaman anlamaz.

Bruno yaşamaya karar vermiş ve biberonu bir canavar gibi kapmıştı. Süt sıçramış, şişe sarsılmış, Bruno ağzını höpürdetmiş ve şapır şupur içmişti. Yukarıdan bakıldı-ğında midesinin nasıl yayıldığı, ılık sütle nasıl dolduğu görülebilirdi. Bruno’yu beslemek ne şirin bir işti ne de çocuk kitabına yakışırdı, zaten şişeyi tutarken ellerim sütle sırlıslıklam olurdu.

Bruno şimdi ot yiyor artık.

Bugün koyunlar bitkin görünüyor ve kimse melemiyor. Çimlerin üzerinde yatıyorlar, ayakları gözle görülür şekilde midelerinin altında sıkışmış durumda. Hep böyle, sürü halinde yatarlar. Kahverengiler birbirleriyle arkadaştır ve beyazların iki farklı grubu vardır. Sanki otlakta ötekilerin ne yaptığını anlamıyorlarmış gibi birbirlerine bakarlar.

Şiddetli yağışlarda koyunyünü düzleşir, cılız ve ıslak görünür. Halam, koyunların suya atılırsa batacağını söylemişti.

Ekstra Kallavi Köşk'ün küçük bacasından duman yükselir, bu da Annu Hala'nın mutfakta ateş yaktığı anlamına gelir. Hoştur çünkü aksi halde mutfak o kadar soğuktur ki ceketini çıkarmayı aklından bile geçirmek istemezsin.

Bir köşkte yaşıyorsa soğuktan şikâyet edilmemesi gerektiğini bilirim.

Ben altı yaşındayken, Annu Hala bir defasında piyangoda yedi rakamın yedisini de tutturmuştu. Piyango çok para anlamına gelen açıklanması zor olan Gerçek Çifte Büyük İkramiye'ydi. Bu bir Afrika Yıldızı'ndan,¹ yakutlardan ve tüm banknotların bir araya gelmesinden çok daha fazlasıdır ve bir kez kazandığında, mevzuyu biraz daha yeniden gözden geçirmek gerekir. Mesela işe gitmeyi seviyor ve yine de bir Afrika Yıldızı'nı oynamak mı istiyor? Yahut farklı bir evde yaşamak veya binicilik derslerine başlamak ya da elmas satın almak mı istiyor? İşte o zaman hayatta neyin önemli olduğunu düşünmeli. Elbette aile, ama bunun da parayla ilgisi yok. Ayrıca Annu Hala'nın çocuğu yok, ailesi de yok. Bununla birlikte haydutlara dikkat etmeli. Piyangoyu kazansanız bile uzaya gidemeyebilirsiniz ve parayla ne şans satın alınabilir ne de eve hizmetçiler gelir.

Çifte Büyük İkramiye kutlaması için Annu Hala'ya giderken yolda babam ve annem piyangoyu kazanmanın ne kreşte ne arkadaşların evinde ne çarşıda ne de otobüste söylenmesi gereken bir sır olduğunu açıkladılar. Sadece biz biliyorduk, bu yüzden Annu pasta yapmıştı ve bu gizli bir partiydi. Partileri, sırları ve pastaları severim.

---

1 Finlandiya'da geliştirilen bir çeşit masa oyunu. (ç.n.)

ANNEM ÇOK ŞİK. Annem gümüş ve siyah renkli ipek bir elbise giyiyor. Annem ayağında yüksek topuklu ayakkabı olduğu için uzun görünüyor. Saçı, sanki dondurma makinesi onu bulutların içine çekmişçesine bir girdap gibi yükseliyor. Babam anneme bakıyor ve gülümsüyor, annemle aynı uzunlukta olmaya çalışırken sinesi de kabarıyor. Annemin bileği şingirdiyor ve görünüşe göre saçlarını yüzünden çekemeyen eller ne yapacağını bilmiyor.

İşte annem böyle çok şık.

Halamın neye benzediği konusunda heyecanlanmıştım ama yine kızıl saçları hariç eskisi gibiydi. Annu Hala kuföre ancak bir hibe aldığına ya da yeterince büyük bir duvar makromesi sattığında giderdi ve o arada saçları her zamanki haline dönerdi. Bazen insanların gözlerinin içine bakmaktan çekinse de iri ve güçlü bir kadındı; elleri erkeksi olsa da ses rengi sessiz sakindi. Sabun, su ve kumaş tozu halamın ellerini sertleştirmişti; kıpkırmızı eklemeleri yara olacak kadar kuruydu. Ayı pençeleriymiş sanki, parmaklarının arasındaki kaslar görülüyordu.

Sadece bir odası ve dolabın içine gömülmüş bir mutfak olan Annu Hala'nın dairesine girdik. Koridor o kadar dardı, ceketler ve ayakkabılarla doluydu ki, sırayla içeri girmek gerekti; Annu Hala da misafirler geçebilsin diye tuvaletin kapısına doğru çekildi. Ceketlerimizi şifonyerin üzerine attık, tüm koridor balık istifi gibiydi.

Babam, annem ve Annu Hala sarılıp ah ah diye iç çektiler, asla, yani gerçekten, kimin aklına gelirdi ki.

“Büyük İkramiye Pastası nerede?” diye sordum, Annu Hala göz kırptı ve beni arkasından odaya çekti.

Halamın çalışma masası odanın ortasına taşınmış, üzerine büyük bir servis tabağı yerleştirilmişti. Tabağın üstünde bir masa örtüsü, kahve fincanları, tabakları ve dünyanın en mükemmel yaş pastası vardı. Üzeri Fransız bonbonları, meyan kökü şekerleri, ahududular, üzümler, çikolatalı drajeler, şekerden ayıcıklar, patlamış mısırlar ve yumuşak kalpli şekerlemelerle süslenmiş, ahududulu-beyaz çikolata kremalı pastaydı. Ortasından da bir kâğıt şemsiye, parlak bir kokteyl çubuğu, badem ezmesinden gül ve bir mum fırlamıştı. Pastaya baktığımda, Büyük İkramiye'nin gerçekten özel bir şey olduğunu anladım. Annemin de gülmekten gözlerinden yaşlar geldi. Gelgelelim halam artık yeterince gülmüş olmalıydı ki annem ve babam için katlanır sandalyeleri kurmaya başladı, biraz burnunu çekti. Piyangoya dair bir şey görünmüyordu etrafta.

“Eve getirmedim,” diye açıkladı Annu Hala, “doğrudan doğruya bankaya aktarıldı.”

“Bu odaya sığar mı?”

“Emin değilim.”

“Onu da mı görmedin?”

Halam başını salladı ve büyük, boş ellerini birleştirdi. Sonra omuzlarını kaldırıp indirdi.

“Küvete sığar mı?”

“Neye benzediğini görmek belki de iyi olurdu,” dedi sonra Annu Hala.

Babam bir şişe köpüklü şarap açtı, bende hiçbir yetişkinin itiraz etmesine first vermeden kendime Jaffa meyve suyu ve kola karıştırdım.

“Tebrikler milyoner!” dedi babam ve kadehlerimizi tokuşturduk.

“Yani, evet. Ne desem bilemiyorum...” dedi halam. “Hemen dışçiden ve jinekologdan randevu alacağım!”

Ve yetişkinler gülüp durdular, yine gözlerini sildiler. Sonra halam kek spatulasını aldı, “Nerenin kesileceğini seç, Saara,” dedi. Meyveli oyuncak ayıları, patlamış mısırı ve badem ezmesini seçtim.

Annu Hala biraz düşünüp taşındı ve piyango parasıyla bizim evin yakınlarından bir köşk almaya karar verdi. Pembe ve eskiydi ve arabayla bize gelirken Annu Hala o köşke hep tarlaların diğer tarafından bakmıştı. Storgård gibi Kallavi Köşk olarak adlandırılrsa da babam ona Ekstra Kallavi Köşk demeye başlamıştı çünkü ev ne kadar büyükse halam da bir o kadar küçüktü ve kimsenin on beş yatak odasına ihtiyacı yoktu. Çok geçmeden herkes köşkü bu isimle anmaya başladı.

Ekstra Kallavi Köşk yirmi yıldır boşmuş. Ondan önce ofismiş, daha önce depoymuş, ondan da önce çocuklar için yaz kampıymış, daha daha önceyse savaş varmış ve hastanenin doğumevinden bombalardan kaçanlar Ekstra Kallavi Köşk'e gelmiş. Bundan önce köşkün mobilyaları açık artırmada satılmış ve ondan önce de dedesinin ailesi için 1877'de yaptırdığı Ekstra Kallavi Köşk'te Bayan Gyllenhök yaşamış.

Annü Hala oturduğu apartman dairesinden taşındı ve bir köşk hanımı oldu. Eski evinin tamamı Ekstra Kallavi Köşk'ün mavi oturma odasına, dinlenme odasına ya da gömme dolaplarına sığacak kadardı; halam mobilyaları içeri taşındığında, parçalar umutsuzca alçak, eski püskü ve kırılğan bir şekilde salonun köşesine yayılmıştı.

Ekstra Kallavi Köşk'e uygun tek mobilya eski ahşap büfe dolaptı. Halamın stüdyo dairesinde, bir kapının arkasına kısmen gizlenmiş, karanlıkta, kendi ağırlığıınca öylece bir köşede durmuştu, kapılarını tamamen açacak kadar yer yoktu. Fakat ahşap büfe dolap kıyıda köşede kalmış olsa da dairedeki tek gerçek mobilya parçası gibi görünmeyi başarmıştı. Şimdi, misafir odasına taşınırken göğsü kabarmış, dikleşmiş ve dekoratif desenlerini öne çıkarmıştı.

Halamın Çekoslovak kahve fincanlarına bayılırdım. Her biri birbirinden farklı da olsa bir araya gelmişlerdi bir şekilde. Rengârenk güller, manzaralar, altın sarmaşıklar, narin çimler, pas renkli kalpler ve yeşil üçgenler vardı. Fincanlar dolaptaki kancalara asılmış, altına da uygun fincan tabakları yerleştirilmişti.

Kahve vakti geldiğinde Annü Hala masayı kurup istediğim fincanları seçmeme izin verirdi. Genelde kendim için güllü fincanı veya yöresel kıyafetler giymiş olan kız çemberini, annem için ayı pençelerini veya menekşeleri, babam için altın ağaçları veya soluk mavi yelkenli tekneleri ve Annü Hala için de üzerinde Bambi'yi besleyen şapkalı bir kız olan ekstra büyük fincanı seçerdim.

Ekstra Kallavi Köşk'ün kalın bir taş temeli, cam verandaya çıkan büyük basamakları, kapının önünde iki sütunu ve bir kulesi vardı. Köşk, yaşlı bir çınar gibi sağlam duruyordu yerinde. Üç geçitten taş temelin içine sokulabilirdiniz, gelgelelim penceresi olmadığı için içerisi zifiri karanlıktı. Köşkün önünde yani geçit tarafında dairesel bir çim alanı ve onun önünden de ağaçlı yol uzanıyordu. Güney uçtaki kulenin tepesinde, döner merdivenle ulaşılan küçük yazlık oda vardı. Odanın dört cephesi de manzaralıydı, ortasında da Annu Hala yatağını yerleştirmişti. Döner merdiven çok dar olduğu için yatağın bir ip kullanılarak pencereden iki parça halinde kaldırılması gerekmişti. Geceler soğuyana kadar halam orada, kulenin tepesinde uyudu.

Alt katta beş oda ve bir mutfak vardı. Odaların hepsi renklerine göre adlandırılmıştı: Kırmızı salonla mavi, yeşil, lila, sarı oda. Üst katta bir kütüphane ve on beş küçük yatak odası vardı. Yatak odalarında metal hastane yatakları ve savaş zamanından kalma küçük sobalar vardı, ne var ki etraf bomboştu. Kütüphanede kitap yoktu, ancak tavan arasında büyük, eski bir kitaplık bulunmuştu; Annu Hala, babam ve annem onları hep birlikte kütüphaneye taşıdılar. Halam daha sonra müzayededen bir kanep, sehpa ve koltuklar aldı.

Annu Hala köşke taşınır taşınmaz bir koyun sürüsü aldı. Bahçenin geçit tarafındaki otlansınlar diye bir çit çekildi ve ortada duran havuzlu çeşmenin pompası kırıldığı için havza onların çukuru oldu. Koyunlar halamın çim biçme makinesiydi. Gerektiğinde bahçenin farklı köşelerine taşıyorlardı.

Böylece Ekstra Kallavi Köşk'e hayat geldi, yapı yeniden nefes aldı. Her şeye yer vardı, her şey birbiriyle uyum halindeydi, kapılar ardına kadar açıldı artık. Odalar mobilyasızken bile rahat görünse de halam arada bir eşya alır koyardı, küçük şeyler, bir avize gibi mesela.

Kış geldiğinde, ahşap duvarlar yavaş yavaş soğuğa teslim oldu. Camlar yosun tutmalarına rağmen buzluysa. Köşk soğuktü. Halam odaların çoğunu kapattı, tüm evi ısıtmamakla uğraşmamak için alt katın bir köşesine çekildi. Sarı Oda'yı kendine kışlık yaptı, sadece orayı ve mutfağı kullandı. Eve mutfak kapısından giriliyordu. Kırmızı salon, alt kattaki diğer odalar ve üst kat soğuk hava deposu gibiydi. Annu Hala, kapıları yünle mühürledi ve boşlukları bantladı. Sonunda kapıların önüne yün battaniyeleri, eski yorganları astı ve tüm yün halıları Sarı Oda'ya taşıdı.

İnsanlara göre halamın kışın böyle bir yeri yeterince ısıtmadan yaşaması delilikti. Bir ısıtma sistemi kurmalı veya karı temizlemek için en azından bir bakıcı tutmalıydı, başkalarıyla paylaşmak için parası vardı. Ancak halam çinili sobaları ısıtmayı severdi ve sütü hemen orada, odada muhafaza etmenin daha kullanışlı olduğunu savunurdu.

İlkbaharda köşk gıcırdadı, çıtırdadı. Sıcaklık ahşabı canlandırdı, eve kan geldi. Birileri durmaksızın yürüyor gibiydi. Bu Annu Halâ'yı korkutmazdı. "Ekstra Kallavi Köşk sadece uzuvlarını esnetiyor," derdi. Gıcırdama ve çıtırdama yapı boyunca sıcaklık yayılınca kadar devam etti. Sonra ev yerleşti ve üst kattaki basamakların sesi kayboldu.

Bir ev gençken onunla biraz da çocukmuş gibi ilgilenmek gerekir. Düzeltmeli ve onarılmalı, özen gösterilmeli ve bakım yapılmalı. Fakat mesela ev iki yüz yaşına geldiğinde, zaten kendi başına kendini idare eder artık. Çürüyecek her şey zaten çürümüştü. Sarkacak veya çatlayacak her şey zaten sarkmış ve çatlamıştı. Eski bir evde geriye kalan tek şey güzelce yaşama zorunluluğu, yani daha önce o evde nasıl yaşanılmışsa öyle yaşanılıyor.

Ekstra Kallavi Köşk yavaş ve yaşlıydı. Deniz, kıyı havasını yumuşatırken kütükler mevsimlerden biraz daha fazla sürüklendi. Köşkün kütükleri yazın sıcağından tamamen vazgeçmeden hemen Kasım geldi; durgun sıcaklık odalara yerleşmeden Temmuz sıcaklığından çok uzaklara gitti. Annu Hala köşkün ritmine ayak uydurdu. Bir süveter giydi ve yavaşladı. Haftada bir kez markete gidiyor, günde bir kez koyunlarla sohbet ediyor, saat on birde bir fincan sıcak çikolata içiyor, sıcak çikolatadan sonra alt kattaki odaları dolaşıyordu ve her an, her saniye ayaktaydı. Annu Hala boşluğun tadını çıkarıyor, mobilyaya ihtiyaç duymuyordu. Eve birileri geldiğinde de artık tuvaletin kapısına çekilmek zorunda değildi.

Annü Hala'nın Ekstra Kallavi Köşk'ün hanımını olduğu gün yardım için oradaydık. Köşkten kimse taşınmasa da içeriden dışarı taşıdıklarımız, dışarıdan içeri taşıdıklarımızdan daha fazlaydı.

Halamin tüm eşyaları kamyonetin kasasına yerleştirildi. Gelgelelim çalışma odasına, çocukların yaz kampına ya da depoya ait tüm mobilyaları çıkardık, bu eşyalar bir hayli fazlaydı. Annü Hala sadece üst kattaki hastane yataklarını tutmuştu. Her yatak odasında, tekerlekler üzerinde hareket eden ve kaldırılabileceğiniz kenarları olan bir veya iki metal yatak mevcuttu. Bunlar apandistini dokuz yaşındayken aldırın babamı ürpertse de Annü Hala onları ortama uygun bulmuştu.

Taşınma günü akşamı Annü Hala bana, “Gel Saara, sana göstereceğim bir şey var,” diye fısıldadı.

Merdivenlerden birinci kata çıktık. İki yöne uzanan bir koridor vardı burada. Biz batı yönünde ilerledik, halam vardığımız üçüncü odanın kapısını açtı.

Kapının ardında yatağın ve iki eski ahşap sandalyenin olduğu boş bir yatak odası bulunuyordu. Pencereden bakınca hem ön bahçenin çimleri, havuzlu çeşme, hem de küçük kamyonet ve bir yığın karton kutu görülüyordu.

“Bak,” dedi Annu Hala, duvar panelinin orta kısmının üst kenarını kavradı ve birden çekti.

“Gizli bir kapı!” diye fısıldadım.

Gerçekten de paneller sessizce yana doğru açıldı. Gizli kapının arkasında bir kişiyi alacak kadar küçük bir oda vardı. Halam kapıyı açmama izin verdi. Tahtanın üst kısmındaki küçük iğne parmaklarda hissediliyordu. Bunu sola kaydırmak gerekiyordu. Sonra hafif bir klik sesi duyuldu ve panel açıldı.

Gizli odaya girdik. Halam yere iki kadife minder ve bir yün halı koymuştu, bu yüzden oturması pek rahattı. Arka duvarda küçük bir pencere vardı ama kalın bir sarmaşıkla kaplandığı için çok ışık almıyordu.

“Dışarıdan sadece sarmaşığını görebilirsin,” dedi halam. Hayatımda hiç gerçek bir gizli odaya girmemiştım. Hayatımda hiç köşke de gitmemiştim ve şimdi, birdenbire halam bir peri masalı şatosuna taşınmıştı.

Gizli oda, kreşte, otobüste, arkadaşların evinde konuşulamayan gizli konular hakkında konuşmak için iyi yer gibi göründü, Annu Hala’ya sormaya karar verdim:

“Hala, Çifte Büyük İkramiye sayılarını nasıl bildin?”

Ne olur ne olmaz diye küçük harflerle sordum. Annu Hala başını salladı, bir an düşündü ve sonra gözlerimin içine baktı:

“Tamamen tesadüf.”

“Tesadüf eseriyse neden anlatmaya izin yok?”

“Tam da bu yüzden bu durumu açıklamak çok zor.”

Aşağı kattan gelen sesleri dinledik. Annem mutfakta bulaşıkları yıkıyor, babam da salonda yığılmış kutular arasında gürültü patırtı yapıyordu. Köşkte apartmanda olduğundan daha fazla gürültü vardı, çünkü halam ayakkabılarla içeri girilmesine izin vermişti. Aslında taşınma olduğu için bugünlük izin verilmişti, ama zaten yerler çok soğuktu ve merdivenler de kıymık kıymıktı.

“Saara! Saara! Bir dakika içinde yola çıkacağız!” Annemin sesi baca boyunca yatak odasındaki şömineye doğru yankılandı. Aşağıya dönmemiz gerektiğini söyleyen Annu Halâ’ya baktım. Sessizce gizli odadan çıktık ve duvar panelini kapattık.

“Gizli odanın aramızda bir sır olarak kalacağı konusunda anlaşalım mı?” diye sordum fısıldayarak.

“Anlaştık,” diye cevap verdi halam.

Ardından alt kata döndük. Bütün gece kendimi harika hissettim çünkü artık köşk hanımı olan bir halam vardı ve duvarın içinde gizli bir oda olduğunu da sadece ben biliyordum.

ANNEM ÇIPLAK. Saunadan sıcak su alırken annemin bacaklarının arasından ışık görülür. Annemin uzun bacakları var ve her eğildiğinde dizlerini büküyor. Annemin baldırlarında Annu Hala'nınkiler gibi tüyler yok.

Annem sauna bankında ısınıyor ve hindistancevizi gibi kokuyor. Saçına hindistancevizi kokulu saç kremi sürmüş. Annemin sırtı kavisli, ayak bileklerinden biri havada sallanıyor ve dönüp duruyor. Soytarlık edip şarkı söylüyorum, ses çıkarırken annemin karnındaki kıvrımlar ve tümsekler boyunca ıslak parmaklarımı oynatıyorum: Bam bam bam güm!

Annenin midesinde uzun bir yara izi var. Ben oradan çıktım. İşte annem çıplakken böyledir.

Babam Talaş Ev'de tek başına saunaya girmişti zira öyleyken nefes almak daha kolaydı. Annem saunada çok konuşurdu, hem de fazla ciddi konular hakkında; üstelik buhar yükselsin diye sauna taşına su atmadan önce izin istemeyi unutuyordu. Annem her seferinde üç kova su atıyor, sonra karlı alana koşuyordu. Babam buna dayanamıyordu.

Bir ara sauna bankında biz bize otururken annemin göğüslerine uzandım. İşte o zaman annem elime vurdu sertçe.

“Ama bebekken yapmıştım.”

“O başka bu başka,” diye cevapladı annem.

“Sadece bir defalığına.”

“Hayır,” dedi annem.

Bebekken çok emdiğim için annemin bir meme ucu sarkmıştı. Ötekiyse her zamanki gibiydi.

Zaman geçer ve annem geriye doğru hareket eder. Pantolonu ve uzun, düz saçları: Şimdi ondan yana görünen sadece bunlar. Saçı uçuşuyor rüzgârda; bir eliyle sigarasını tutuyor, bir eliyle saçını. Annem böyle durup sigarasını içiyor, sonra öyle uzaklaşıyor.

Annem yatağın üzerine eğilirken saçları kulaklarının arkasından dökülüyor ve kondurduğu her öpücükle yüzüme çarpıyor. *Annem eğiliyor* dediğimde hâlâ buradadır. *Annem eğildi* dediğimde çoktan gitmiştir. Babam *eğildi* diyemediği için annemden bahsetmiyor. Babam, annem hakkında geçmiş zamanla konuşamıyor, bazen cümleye annemin adıyla başlıyor ama sonra yarıda bırakıyor.

Annem yarı yolda kaldı.

Babam annemin eşyalarından bahsediyor çünkü hâlâ buradalar. “Hannele’nin kayak takımları bodrumda,” dedi babam sıradan bir sesle. “Hannele’nin boyadığı dolaplar, orada Hannele’nin botlarının yanında.”

Tıpkı dedektif Poirot’un yerde yatan bedene yaptığı gibi gerçek kişinin etrafına bir çizgi çizilebilir. Ölüm yerde bir dirsek, diz bükülmesi ve kendi yeri olduğunda daha kolay

anlaşılır. Ne zaman ölümler çıkarılıp götürülse, geriye içinde kimsenin var olmadığı beyaz bir çizgi kalır.

Bir yığın para olsaydı kavranması daha kolay olacak olan piyango gibi biraz da. Gelgelelim anılarda bedenlere yer yok.

Filmlerde anılar siyah beyaz gösterilir.

Kişi yol kenarında durur, araba uzaklaşır, kişi küçülürken sonunda tamamen ortadan kaybolurken arka pencereden görülür. Filmlerde ölüm böyledir.

Fakat gerçekte öyle görünmez. Zaman ne annemi küçülür, ne de renkleri soldurur. Annem sadece parçalara dönüşür ve parçalar havada asılı kalır. Tüm parçalar tertemizdir: Saçlar, parmaklar, gülüşler, yüzündeki çizgiler ve burun delikleri, kırılan dizler, karın gurultusu –ama annemin kendisi kayıp.